

hvori han var Medlem af Rigsdagen, har fremhævet, hvor lidet stiftet Kirke- og Undervisningsministeriet er til at færdes med Statsejendomme. Deri ligger nu ikke nogen Bebreidelse mod Kultusministeren; thi enhver Minister maa jo vælges med særligt Hensyn til det egentlige Omraade for det paagældende Ministerium, og man kan ikke forlange, at Kultusministeren skal foruden Kultusministeriet tillige være et Stykke af en Indenrigsminister, et Stykke af en Finansminister osv.; det er dog for stor en Fordring. Jeg kan altsaa paaberaabe mig det tidligere Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds, Oberst Isherning. Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) har i Dag rørt ved et Spørgsmaal, som ogsaa enkelte Talere i Gaar fremhævede, det nemlig, om ikke, naar vi fik de Geistlige satte paa fast Lønning, denne kunde deles i en fast og en flydende Del. Jeg vil ikke sly at udtale en Tvivl om, hvorvidt dette kunde være rigtig; thi jeg skjønner ikke rettere, end at, naar vi ved vore Bestræbelser ogsaa have for Øie at stille de Geistlige saa frit som mulig — jeg maa maasse gjøre opmærksom paa, at jeg ikke nævner Ordet „Præster“, det har jeg mine Grunde for — ligeoverfor Menighedene, saa hør vi ikke ved nye Bestemmelser af den antydede Art gjøre dem afhængige af en større eller mindre Tilslutning fra disses Side. Jeg kan ikke gjøre ved, at jeg ligeoverfor dette Spørgsmaal maa fremhæve, at der ogsaa kan gives Tilfælde, hvor den Mand, der skal beklæde den Stilling i Samfundet, at skulle tale fra en høiere Verden, muligvis kunde komme i Strid med adskillige af Menighedens Medlemmer. Det vilde være uskjønt, hvor der er Tale om borgerlige Forretninger, det er utilladeligt, man kunde endogsaa sige forkasteligt, at en Mand, naar han er berettiget til, s. Ex. ved en Baare at være den Ænkte, der kan kaste Jord paa, da kan træde frem som Dommer over den, der er gaaet bort. Men naar man i det Hele stiller den Geistlige saaledes, at han tillige skal være en Forkynner for et Rige, som ikke er af denne Verden, maa man fastholde, at han kan komme i Tilfælde, hvor han maa tale saaledes, at han ikke altid er sikker paa at vinde fuldstændig Tilslutning, og derfor vil maasse den Sandhed, der mener at burde sige et alvorligt Ord, kunne blive stillet anderledes end den, der finder, at naar der er knyttet en Fordel til at sige noget Andet, er Sandheden ikke saa nødvendig. Det er dette, der altid er det Uheldige i Livet, at Interessen for at trække saa mange som mulig til sig kan bevirke, at den Geistlige ikke med den Freidighed vil komme frem med den Slags Ytringer, som han efter sit Kalb burde komme frem med. Derfor vilde jeg ikke kunne tiltræde, denne Tanke. Men denne Tanke er tillige overflødig, saa snart de samme ærede Medlemmers Forslag kommer frem om en anden Kalbelsesmaade af de Geistlige. Thi naar man

har indrømmet Menigheden Ret til at faae saa megen Indflydelse, som den ogsaa havde i gamle Dage, til at være med til at vælge den Mand, som den har mest Tillid til, vilde det ikke forekomme mig ganske stemmende med en saadan Kalbelsesmaade, om man vilde sige: den Mand, som vi selv have været med til at kalde, skal, naar han opfylder sin Pligt, og der gaar Nogle bort fra ham, miste en Del af sin Indtægt (Th. Nielsen: Men Mindretallet!). Naar vi lønne Præsterne, som alle andre Embedsmænd lønnes, ikke af Menighedens Medlemmer, men af Staten, saa mener jeg, at ogsaa dette Spørgsmaal vil falde bort af sig selv; men jeg har jo ikke villet sly at udtale disse Bemærkninger.

Aufmærksomhed: Der er som bekendt en meget stor Meningsforskel til Stede om det Fremskridt, som vi have gjort i politisk Henseende. Der er Nogle, der mene, at Fremskridtet er saa ubetydeligt, at det neppe er fire Skilling værd, og der er Andre, der mene, at det er saa stort, at det endog maasse kunde være for stort. Jeg skal ikke opkaste mig til Dommer om disse to Retninger, men jeg skal konstatere, at kan der være Tvivl om, hvilket det Fremskridt er, som vi have gjort i politisk Henseende, kan der ikke være Tvivl om, at vi i politisk Næbenhjertighed have gjort overraskende Fremskridt. Da denne Lov først var til Forhandling i 1861, var jeg for en stor Del Modstander af Loven, og jeg udtalte min Forundring over den overordentlige Varme, hvormed man søgte at forsvare disse Forslag. Jeg udtalte tillige, at jeg havde en stærk Formodning om, at der bag ved den hele Varme laa andre Tanker, andre Interesser end den; der kom frem. Den Gang talte man kun om Menighedernes Fordel og de aandelige Interesser; man vilde ikke have, at der skulde være en saa stor Forskel i de geistlige Embedsmænds Lønninger, saa at alle de gamle Præster skulde blive siddende i store Kalb, og at alle de yngre Embeder skulde have idelig skiftende Præster. Derfor vilde man have Lønningerne mere egaliserede, derfor vilde man ved Alderstilleg bringe det til, at Præsterne kunde blive længere ved deres Menigheder, og Alt, hvad det nu var man talte om, lutter aandelige Interesser. Men nu have vi i Gaar af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) hørt, at den hele Foranstaltning ikke har Meget at betyde, naar den ikke kan lede til en lempelig Liendeafløsning, Præstegaardsjordernes Salg og Offerets Afstæffelse. Det Sidste mente det ærede Medlem dog ikke havde Meget at betyde, da det formodentlig vilde blive ved det Gamle, fordi man ikke helt havde forbudt de frivillige Ydelsler til Præsten. Dette røber imidlertid en sørgelig Mistillid til Folket, hvilket man ellers pleier at bebreide den Side, hvortil jeg hører, og jeg skal da til Gjengjæld udtale min Forundring over, at der fra det ærede Medlems